

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КАЛМИЯ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ ЖИТӘКЧЕСЕ

КАРАР

“01 февраль” 2021 ел,

№ 2

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы
Тукай муниципаль районы Калмия авыл
жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге турында»
программаны раслау хакында

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «2013-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасы концепциясен раслау турында» 2012 елның 27 октябрендәге 1995-р номерлы күрсәтмәсен тормашка ашыру максатында

КАРАР БИРӘМ:

1. «2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге» программасын расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында «авыл жирлекләре» бүлегендә (tukay.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) урнаштырырга.
3. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Башкарма комитет Житәкчесе

Р.А.Гарипов

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КАЛМИЯ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ ЖИТӘКЧЕСЕ**

КАРАР

“01 февраль” 2021 ел,

№ 2

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы
Тукай муниципаль районы Калмия авыл
жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге турында»
программаны раслау хакында

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «2013-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген
арттыру» федераль максатчан программасы концепциясен раслау турында» 2012
елның 27 октябрэндәге 1995-р номерлы күрсәтмәсен тормышка ашыру максатында

КАРАР БИРӘМ:

1. «2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы
Калмия авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге» программасын расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының
рәсми сайтында «авыл жирлекләре» бүлегендә (tukay.tatarstan.ru) һәм Татарстан
Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>)
урнаштырырга.

3. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Башкарма комитет Житәкчесе

Р.А.Гарипов

Калмия авыл жирлеге Башкарма
комитеты Житәкчесенен
2021 елнын 01 февралендәге 2 номерлы
карары белән расланган

**«2021-2023 елларга
Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы
Калмия авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлегенә» программасы**

**ТР, Тукай районы
2021 ел**

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлеген» программасы
Программаны эшләү өчен нигез	«2013-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасы концепциясен раслау турында» 2012 ел, 27 октябрь, 1995-р номерлы Россия Федерациясенең Хөкүмәте карары, «2013 елга «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» республика максатчан программасын раслау турында» 2012 ел, 29 октябрь, 911 номерлы Министрлар Кабинеты карары (31.12.2014 ел редакциясендә)
Программаның дәүләт заказчысы	Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хужалыгы министрлыгы
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты – юл-транспорт һәлакәтләренен авырлыгын киметү, гражданнарның гомерен, сәламәтлеген һәм аларның мөлкәтен саклауны тәмин итү, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегендә юлларында аларның законлы хокукларын һәм имин хәрәкәт шартларын тәмин итү. Максатка ирешү шарты булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора: - Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегенендә юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү буснча дәүләт системасын камилләштерү; - транспорт чараларын йөртүчеләрне һөнәри эзерләү, яңадан эзерләү сыйфатын күтәрү; - юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кискәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең ышанычлылыгын арттыру; - юл хәрәкәте иминлеген пропагандалауның, контроль-күзәтчелек эшчәнлегенен нәтижәлеләген арттыру; - транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион куркынычсызлыгына, аларны тормышка ашыру механизмнарына кагылышлы таләпләрне камилләштерү; - юл хәрәкәтен оештыруның нәтижәле схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану; - авыл жирлеге юлларында куркыныч участокларны бетерү һәм булдырмау; - балаларны гына түгел, өлкән яшьтәге кешеләрне дә (шул исәптән пенсионерларны) урамда һәм юлларда хәрәкәт итү куркынычсызлыгы кагыйдәләренә өйрәтү системасын камилләштерү; - авария-коткару эшләренендә һәм юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүнең нәтижәлеләген арттыру
Программаны тормышка ашыру вакыты	2021-2023 еллар
Тормышка ашыруның көтелгән соңгы нәтижәләр	Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә авариянең индикатив күрсәткечләре кимү көтелә: юл-транспорт һәлакәтләренен авырлыгы. Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу очраклары ачыклану дәрәжәсен республика буенча уртача күрсәткечтән югарырак күтәргә, шул ук вакытта ЮХИДИ бүлекчәсе эшчәнлеген тизлекне арттыру, узып китү, юл чатында йөрү кагыйдәләрен үтмәү кебек бозуларны ачыклауга юнәлдерергә, бу юл-транспорт һәлакәтләренендә кимүенә сизелерлек йогынты ясагач. Авыл жирлеге территориясендә һәм ТР Тукай муниципаль районы юлларында автомобиль транспорты өлкәсендә авариялелек дәрәжәсенен кимүе
Программаның төп чаралары	Муниципаль дәрәжәдә юл хәрәкәте иминлеген белән идарә итү структураларын камилләштерү, Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген идарәсе дәүләт системасының хокукый һәм мәгълүмат базасын камилләштерү. Юл хәрәкәте иминлеген проблемалары буснча максатчан мәгълүмати-пропаганда кампанияләре үткөрү, массакуләм мәгълүмат чараларында

	юл хэрэкэте иминлеге мөсьөлөлөрөн даими яктырту. Балалар һәм яшүсмерләрнең транспорт культурасын тәрбияләү һәм куркынычсыз тәртипкә өйрөтүнең яна формаларын һәм ысулларын эшләү һәм гамәлгә кертү, автотранспорт профилсндәге спорт картинг-клублары, балалар яшүсмерләр автомәктәбе чөлтөрөн булдыру. Машина йөртүчеләрне эзерләү системасын камилләштерү, автотранспорт чараларын йөртүчеләрнең һөнәри осталыгын күтәрү һәм эзерләү буенча алдынгы технологияләр үзөгөн булдыру. Контроль-күзөтчелек органнарының үзара хезмәттәшлеге системасын камилләштерү, тиз йөрөшлө хэрәкәт режимын контрольдә тоту өчен техник чаралар һәм жиһазлар кертү, техник карау чараларын гамәлгә кертү
Программаның ярдәмчә программалары һәм төп чаралары үтәлешен оештыру өчен җаваплылар	Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл җирлеге Башкарма комитеты
Финанслау күләме һәм чыганақлары	Программаны финанслауның гомуми күләме 300,0 мең сум төшкил итә, шул исәптән: - район бюджеты һәм авыл җирлеге бюджеты акчалары хисабына 300,0 мең сум

КЕРЕШ

Әлеге Программа «2013-2020 елларда юл хэрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасы концепциясен раслау турында» 2012 ел, 27 октябрь, 1995-р номерлы Россия Федерациясә Хөкүмәте карары, «2013 елга «Татарстан Республикасында юл хэрәкәте иминлеген арттыру» республика максатчан программасын раслау турында» 2012 ел, 29 октябрь, 911 номерлы Министрлар Кабинеты карары (31.12.2014 ел редакциясендә) нигезендә эшләнде.

Әлеге Программа юл-транспорт һәләкәтләрнен авырлыгын киметү, гражданның гомерен, сәламәтлеген һәм аларның мөлкәтен саклауны тәэмин итү, ТР Тукай муниципаль районы Калмия авыл җирлеге юлларында аларның законлы хокуклары гарантияләрен арттыру максатларында эшләнде.

Әлеге Программа түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

- Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл җирлегендә юл хэрәкәте иминлеге дәүләт идарәсенә нәтижәләлеген арттыру;
- юл хэрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кисәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең ышанычлылыгын арттыру;
- юл хэрәкәтен оештыруның нәтижәле схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану;
- җирле юлларда куркыныч участокларны бетерү һәм булдырмау;
- авария-коткару эшләрнен һәм юл-транспорт һәләкәтләрнендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүнең нәтижәләлеген арттыру.

1. Юл-транспорт һәләкәтләрнен төп сәбәпләре булып тора:

- юл хэрәкәтендә катнашучыларның юл хэрәкәте кагыйдәләрен һәм һава-метереологик шартларны үтәмәве;
- машина йөртүчеләрне эзерләү процессы белән төгәл, бердәм идарә итү булмау аларның эзерлек дәрәжәсенә һәм сыйфатына карата оптималь таләпләр тәэмин итми;
- машина йөртүчеләрне эзерләү сыйфатына һәм юл хэрәкәтендә башка катнашучыларның юлларда үз-үзләрен тотышы культурасына карата таләпләрне арттыру укыту һәм тәрбияләү структурасында, формаларында һәм ысулларында адекват үзгәрешләр белән, мөгариф учреждениеләренә төп массасы педагогик кадрлар составын яхшырту белән бергә алып барылмый;

- халыкның юлларда үз-үзенне тоту культурасының үзгөрүче юл хәрәкәте шартларына туры килмәве;

- машина йөртүчеләрнен хезмәт һәм ял режимнарын үтәүне контрольдә тотуны камилләштерү;

- юлларның сыйфаты канәгатьләнерлек булмау.

Жәмәгатьчелек фикерен сораштыру нәтижеләре күрсәткәнчә, авариялелек торышына хокукый нигилизм һәм куркынычсызлык таләпләренә битарафлык күрсәтү төп йогынты ясый. Сораштырылган шәхси транспорт йөртүчеләрнең якынча 30%ы үз гамәлләрен юл хәрәкәтендә катнашучыларның башка мәнфәгатьләренә туры китерми, 40%ы гадәт буенча юл хәрәкәте кагыйдәләрен боза, чөнки юлда беркайчан тәртип сакламый, 35%ы юл ситуациясе (юлның начар торышы, хәрәкәтне оештырудагы житешсезлекләр, транспорт агымының югары тыгызлыгы һәм интенсивлыгы) юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозарга мәжбүр иткән, дип санып, 13%ы юл хәлен кисәтү һәм 5%ы машина йөртүченең игътибары читкә юнәлү дип раслый. Сораштырылуучыларның 28%ы кайчан да булса исерек хәлдә транспорт белән идарә иткән, аларның 25%ы, транспорт руле артына утырганда, сизмәсләр һәм жәзага тартылмаслар дип өметләнгән, 20%ы машина йөртү сыйфатына һәм юл хәлен бәяләүгә алкоголь йогынты ясамаячак, дип санаган.

Моннан тыш, жәмәгатьчелек фикерен сораштыру бүгенге көндә машина йөртүчеләр һәм жәяүлеләр арасында үзара мөнәсәбәтләр бик киеренке булуын күрсәтә. Юл хәрәкәтендә катнашучы бу төркемнәрнең үзара каршы торуы, кагыйдә буларак, юлларда куркыныч хәл тудыруга һәм әлегә төркемнәр арасындагы юл-транспорт һәлакәтләренең шактый өлешендә үлемгә китерә.

Жәяүлеләр тарафыннан жәрәхәтләнүгә китергән юл хәрәкәте кагыйдәләрен төп бозулар булып машина йөргән жирдә билгеләнмәгән урында юл аша чыгу, көйләү сигналлары таләпләрен бозу, жәяүлеләрнең юлның машина йөрү өлешендә исерек хәлдә булуы тора. Жәяүлеләр кичүе булмаган урыннарда юлларны чыгу - иң зур куркыныч. Жәяүлеләрнең юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның объектив сәбәпләре:

- жәяүлеләр кичүләренең житәрлек булмавы;

- төзекләндерелгән тукталыш майданчыклары булмау;

- жәмәгать транспорты тукталу урыннарында «Автобус тукталышы урыны» юл билгеләре булмау;

- юл чатлары зонасында «Главная дорога», «Уступите дорогу» юл билгеләре булмау.

Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү проблемасы халыкның иң киң катламнары, жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алмыйча хәл ителә алмый. Социаль-психологик системалар, шул исәптән дини укулар, төрле рухи концепцияләр һәм ижтимагый берләшмәләр нигезендә халыкның киң массаларының үз-үзләрен тотышы формаларын һәм ижтимагый аңын формалаштыру тәҗрибәсе кешеләрнең үз-үзләрен тотышы хақында массакуләм үзгәрешләргә исәп тотарга мөмкинлек бирә. Социаль-психологик системалар, шул исәптән дини укулар, төрле рухи концепцияләр һәм ижтимагый берләшмәләр нигезендә халыкның киң массаларының үз-үзләрен тотышы формаларын һәм ижтимагый аңын формалаштыру тәҗрибәсе кешеләрнең үз-үзләрен тотышы хақында массакуләм үзгәрешләргә исәп тотарга мөмкинлек бирә.

Халык белән пропаганда-аңлату эшләре, балалардан башлап, даими алып барылырга тиеш һәм барыннан да элек юл хәрәкәтендәге вакыйгаларның тискәре нәтижеләренә бәйле потенциалы куркынычны аңлауга, юл хәрәкәте иминлегә өлкәсендә нормаларны, кагыйдәләрне һәм стандартларны бозучыларга карата тискәре мөнәсәбәт формалаштыруга юнәлтелгән булырга тиеш. Моннан чыгып, юл хәрәкәтендә кешеләрнең хокукый тәртибен формалаштыру юнәлешләрен билгеләгәндә, халыкның төрле социаль һәм яшь категорияләренә юнәлдерелгән дифференциацияләнгән пропаганда үткәрелергә тиеш.

Авариялелек дәрәжәсен, китерелгән кеше һәм матди югалтуларны бары тик дөүләт һәм ижтимагый оешмалар тарафыннан бөтен халыкның актив ярдәме белән законнар чыгару, икътисадый, техник һәм тәрбия характерындагы чаралар комплексын гамәлгә ашырганда гына киметергә мөмкин.

Юл хэрэгэтендэ катнашучылар белэн эшлэүдэ дэүлэт саясэтен камиллэштөрү буенча юлларда халыкның үз-үзен тотышы культурасын күтэругэ юнэлдерелгэн проектны тормышка ашыру Калмия авыл жирлегендэ авариялелек дэрэжэсен киметергэ мөмкинлек бирэчэк, бу юл-транспорт һалакэтлэреннен килгэн зыяны каплауга матди чыгымнарны киметэчэк.

2. ПРОГРАММАНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Программаның максаты булып гражданның сәламәтлеген һәм аларның мөлкәтен саклауны тәмин итү, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге юллары буенча имин хэрәкәт итү шартларына аларның законлы хокукларын гарантияләү тора. Максатка ирешү шарты булып түбәндөгә бурычларны хәл итү тора:

- жирлектә юл хэрәкәте иминлеге дэүлэт идарәсенә нәтижәлелеген арттыру;
- юл хэрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кисәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең ышанычлылыгын арттыру;
- юл хэрәкәтен оештыруның нәтижәле схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану;
- авыл жирлеге юлларында куркыныч участокларны бетерү һәм булдырмау;
- авария-коткару эшләрәнен һәм юл-транспорт һалакэтләрәнендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүнең нәтижәлелеген арттыру.

3. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫНЫҢ (БҮЛЕКЛӘРНЕН) СИСТЕМАСЫ

Программаның максатына 5 максатчан проект белән тәкъдим ителгән программа чаралары комплексын тормышка ашыру нигезендә ирешү күздә тотыла:

1 проект. Юл хэрәкәте иминлеген тәмин итү белән идарә итүнең муниципаль системасын камилләштөрү

Проектның төп максаты булып Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегендә юл хэрәкәте иминлеге дэүлэт идарәсенә нәтижәлелеген арттыру тора.

Чаралар планында юл хэрәкәте иминлеген тәмин итү белән идарә итү системасын алга таба камилләштөрү каралган. Бу бурыч хәзерге вакытта аеруча актуаль. Әлеге проект кысаларында жирлек дэрэжәсендә идарә структураларын камилләштөрү, юл хэрәкәте иминлеге белән идарә итүнең дэүлэт системасын хокукый һәм мәгълүмати тәмин итү буенча чаралар комплексын (түбәндә китерелгән) тормышка ашыру күздә тотыла.

Юл хэрәкәте иминлеге өлкәсендә юл хэрәкәте иминлеген тәмин итү һәм оештыруга карата таләпләрне билгеләүче, әлеге таләпләрне тормышка ашыру тәртибен һәм аларны бозган өчен жаваплылыкны билгеләүче норматив базаны камилләштөрү буенча эш алып бару планлаштырыла. Автомобиль транспортында пассажирлар йөртү иминлеген арттыруга юнэлдерелгән чаралар комплексы гамәлгә ашырылачак.

Юл-транспорт һалакэтләрәнен авыр нәтижәләрәнен киметү өчен, проектта авария-коткару эшләрәнен оперативлыгын һәм нәтижәлелеген арттыру чараларын гамәлгә ашыру каралган.

Юл хэрәкәте иминлеген тәмин итү, аварияләрне булдырмау максатыннан, автотранспорт предприятиеләре тарафыннан өстәмә рәвештә түбәндөгә чаралар эшләнә:

1. Начар климат шартларында машина йөртүчеләрнең эшенә ныклы контроль, яшь машина йөртүчеләрнең мөстәкыйль эшләнә, аларның машина йөртү күнекмәләрәнен тикшерүне тәмин итүне контрольдә тоту оештырылган.

2. Юл хэрәкәте кагыйдәләре һәм машина йөртү күнекмәләре буенча йөртүчеләрнең белемнәрәнен өстәмә тикшерүләр үткәрелә.

3. Ял көннәрәнендә, төнлә һәм эштән тыш эшләрәндә 3 айдан да ким эш стажы булган йөртүчеләрне эшкә жәлеп итү тыела.

4. Хэрэкэттэге составка техник хезмэт күрсэтү һәм ремонтлау сыйфатын контрольдә тоту тээмин ителгән.

5. Куркыныч участокларда хэрэкэт режимнарын үтәүне контрольдә тоту көчәйтелде.

6. Хэрэкэт иминлеген тээмин итү мәсьәләләре буенча машина йөртүчеләр-остазлар белән инструкторив-методик киңәшмәләр, семинарлар үткәрелә.

7. Барлык юл-транспорт һәләкәтләре дә тикшерелә.

Һәр предприятиедә күчмә составны ремонтлау, линиягә чыгарганда һәм предприятиегә кайтканда аның техник торышы, күчмә составны экипировкалау, машина йөртү составына яна медицина таныклары, рейс алды һәм рейстан соң контроль тикшерү, машина йөртүчеләрнен хезмәт һәм ял режимын үтәү өчен җавап бирүче структуралар бар. Кышкы һәм җәйге эш шартларына күчкәндә сезонлы инструкторлар үткәрелә. Машина йөртүчеләр составына юл-транспорт һәләкәтләренен барлык очраклары һәм сәбәпләре дә хәбәр ителә.

2 проект. Юл хэрэкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дүүлэт сәясәтен камилләштерү

2021-2023 елларга каралган «Юл хэрэкәте иминлеген арттыру буенча чараларга ижтимагый ярдәм оештыру» проектындагы күп кенә чараларны «Юл хэрэкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дүүлэт сәясәтен камилләштерү» проектының икенче этабында дәвам итү күздә тотыла. Максатчан мәгълүмати-пропаганда кампанияләре ярдәмендә юл хэрэкәте иминлеге проблемасы буенча жәмәгәтчелек фикерен формалаштыру, халыкны укытуның нәтижәле методларын кертү буенча эш дәвам итәчәк, шул исәптән балалар һәм яшүсмерләр белән юлларда куркынычсызлык кагыйдәләренә өйрәтү буенча эш көчәйтәчәк. Машина йөртүчеләрнен һөнәри ышанычлылыгын арттыру буенча чаралар каралган. Аларның төп өлешләре булып машина йөртүчеләрне әзерләү системасын камилләштерү, юл хэрэкәте кагыйдәләрен системалы рәвештә бозучы машина йөртүчеләр белән профилактик эш алып бару, йөртүчеләргә психофизиологик диагностика үткәрү нигезләрен булдыру тора.

Проектның төп максаты – юл хэрэкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кисәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнен һөнәри ышанычлылыгын арттыру.

Проект кысаларында массакүләм мәгълүмат чараларын файдаланып, юл хэрэкәтендә катнашучыларның куркынычсыз тәртибен формалаштыруга, табибка кадәр беренче ярдәм күрсәтү методларына һәм юл хэрэкәтенен хокукый мәсьәләләренә юнәлдерелгән чаралар комплексын, массакүләм мәгълүмат чараларында юл хэрэкәте иминлеген оештыру һәм тээмин итү мәсьәләләре буенча даими мәкаләләр циклын, юл хэрэкәте иминлеге торышын аңлату һәм юл хэрэкәте иминлеген тээмин итү буенча күрелә торган чаралар турында белгечләр чыгышлары күздә тотыла.

Массакүләм мәгълүмат чаралары ярдәмендә жәмәгәтчелек фикерен формалаштыру һәм юл хэрэкәте кагыйдәләрен үтәү буенча махсус пропаганда кампанияләрен оештыру һәм үткәрү күздә тотыла. Бу кампанияләр контроль-күзәтчелек органнары эшчәнлеге белән яраштырылырга һәм юл хэрэкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышын максатчан контрольдә тотуны гамәлгә ашырырга тиеш.

Әлеге чараларны тормышка ашыру халыкның игътибарын юл хэрэкәте иминлеге проблемасына жәлеп итүне, үткәрелә торган чараларга ижтимагый ярдәм күрсәтүне һәм юл хэрэкәтендә катнашучыларда куркынычсызлык стандартларын формалаштыруны тээмин итәргә тиеш.

Проектта юл хэрэкәтендә аеруча якланмаган катнашучыларга, балаларга, яшүсмерләргә, шулай ук пенсионерларга аерым игътибар бирелә. Балаларны һәм яшүсмерләрне транспорт культурасына өйрәтүнең һәм тәрбияләүнең юлларда һәм урамнарда үз-үзләрен дәрәс тоту күнекмәләрен һәм белемнәрен актив, иҗади яктан үзләштерүне тээмин итә торган яна, нәтижәләрәк формаларын һәм ысулларын кертү каралган: юл хэрэкәте иминлеге буенча иң яхшы рәсем һәм плакат конкурсы үткәрү, автотранспорт профилендәге спорт клубларын, урта белем бирү мәктәпләре каршындагы велошәһәрчәкләр төзү каралган.

Проектта каралган мөһим юнәлешләренен берсе булып юл хэрэкәте кагыйдәләрен бозган машина йөртүчеләр белән профилактик эш алып бару тора.

Исерек хәлдә ясалган юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү өчен машина йөртүчеләргә рейс алды тикшерүе үткәргә кирәк. Көтелгән нәтижә – исерек хәлдә ясалган юл-транспорт һәлакәтләренен кимүе.

Юл-транспорт һәлакәте урынында беренче булып ЮХИДИ бүлеге хезмәткәрләре һәм автотранспорт йөртүчеләре була. Зыян күргәннәргә беренче медицина ярдәме күрсәтү өчен ЮХИДИ бүлеге хезмәткәрләре, шулай ук машина йөртүчеләр беренче ярдәм күрсәтүнең билгеле бер күнекмәләренә ия булырга тиеш. Беренче медицина ярдәме күрсәтү буенча укуларны Тукай районы үзәк хастаханәсе үткәрә, укыту программасы 16 сәгатькә исәпләнгән.

Югарыда әйтелгәннәрне исәпкә алып, проектта балаларны һәм яшүсмерләрне транспорт культурасына өйрәтүнең һәм тәрбияләүнең юлларда һәм урамнарда үз-үзләрен дәрәс тоту күнекмәләрен һәм белемнәрен актив, ижади яктан үзләштерүне тәмин итә торган яңа, нәтижелерәк формаларын һәм ысулларын кертү каралган.

3 проект. Юл хәрәкәтен оештыруны һәм шартларын камилләштерү

Әлеге проектынң төп максаты булып Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегендә юл хәрәкәте оештыруның тагын да нәтижелерәк схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану, юл хәрәкәте шартларын камилләштерү юлы белән юл-транспорт һәлакәтләре килеп чыгу куркынычын киметү тора. Куелган максатка ирешү чарасы булып юллардагы куркыныч участокларны һәм куркыныч хәрәкәт шартларын бетерү һәм кисәтү буенча чаралар комплексын тормышка ашыру тора.

«Татавтодор» ААҖнең Чаллы филиалы 395,1 км территорияль автомобиль юлына хезмәт күрсәтә. Районның гамәлдәге автомобиль юллары чөлтәре нигездә формалашкан. Әмма күп кенә параметрлар буенча ул автомобиль хәрәкәтенен барлык үсә баручы таләпләренә туры килми, шуна күрә транспорт чыгымнарын бөтен яклап киметү бурычы белән беррәттән, районда гамәлдәге автомобиль юллары чөлтәрен камилләштерү эше дә дәвам ителергә тиеш, ул теләсә нинди хужалык элементләрен гамәлгә ашырганда уңайлыкның һәм рентабельлекнең гарантияләнгән дәрәжәсен тәмин итәчәк.

Анализ мәгълүматлары буенча жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары (поселок эчендәге) күчеш тибындагы өслеккә ия. Бу юллар ныклык күрсәткечләре һәм автомобиль транспорты хәрәкәте куркынычсызлыгы буенча төзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренен заманча таләпләренә конструктив туры килми.

Шулай итеп, жирлекләрдә күчмә типтагы юллар саны шактый. Барлык торақ пунктлар һәм авыл хужалыгы предприятиеләре дә каты өслекле юллар белән тәмин ителмәгән. Шуна күрә Программа чаралары юл шартларын гомуми яхшыртуга һәм юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе участокларын бетерүгә ярдәм итә.

Гамәлдәге юлларны гомуми яхшырту аларга шундый форма бирүгә һәм юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләренә туры килә торган хәрәкәтне жайга салуны тәмин итүгә юнәлдерелгән.

, Юл-транспорт һәлакәтләренен, шул исәптән аеруча авыр нәтижеләрнең сәбәпләр структурасында машина йөртүчеләрнең аруы мөһим факторларның берсе буларак, машина йөртүчеләрнен хезмәт һәм ял режимнарын үтәүгә контрольне камилләштерүне таләп итә. Нәтижәле контрольне гамәлгә ашыру транспорт чараларын хәрәкәт параметрларын теркәү жайланмалары белән техник жиһазландырганда мөмкин булачак.

4 проект. Юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү

Юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү буенча нәтижәле чараларның берсе булып контроль-күзәтчелек эшчәнлеген активлаштыру тора. Контроль-күзәтчелек эшчәнлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юл хәрәкәтендә катнашучыларның эшчәнлеген (юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләрен үтәү) контрольдә тоту; тиер юл аркылы чыгу урыннарын һәм юлларны, ясалма корылмаларны карап тотуны һәм линиягә чыгучы транспортның төзеклеген контрольдә тоту.

Проектнын төп максаты булып хокукый, оештыру, мэгълүмати һәм техник тээмин итүне камилләштерү юлы белән, контроль-күзэтчелек эшчәнлегенең нәтижәлелеген арттыру хисабына аварияларне киметү тора.

Элеге максатны тормышка ашыру өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә ведомствонара компетенциягә ия контроль-күзэтчелек органнарының нәтижәле хезмәттәшлеге системасын булдыру.

Юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе участокларын бетерүгә һәм юл шартларын яхшыртуга юнәлдерелгән Программаның беренче этабы чаралары шулай ук юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе участкаларында һәм башка потенциал куркыныч участкаларда юл эшләрен башкарганда алга таба да үсеш алды, автомобиль юлларында куркынычсыз транспорт развязкасын урнаштыру каралган. Юл-транспорт һәлакәтләрен ачыклауның һәм зыян күрүчеләргә беренче ярдәм күрсәтүнен мэгълүмати системасын алга таба үстерү, шулай ук госпитальгә кадәрге этапта медицина ярдәме күрсәтү системасын үстерү күздә тотыла;

- гамәлдәге законнарға, башка норматив хокукый актларга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, юл хәрәкәтен оештыру өлкәсендә кагыйдәләр, стандартлар, техник нормалар һәм башка норматив документлар эшләү, машина йөртүчеләргә транспорт чаралары белән идарә итү хокукы алу һәм укыту; пассажирлар йөрткәндә һәм йөк ташыганда юл хәрәкәте иминлеген тээмин итү, транспорт һәм юл хужалыгы объектларын, продукциясен һәм хезмәтләрен мәжбүри сертификацияләү; юл хәрәкәте иминлеген тээмин итүгә бәйле эшчәнлекне лицензияләү;

- юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуны теркәү оператив-техник чараларны, машина йөртүчеләрне эзерләү һәм аларның торышын, транспорт чараларын эксплуатацияләү, юллар төзү һәм эксплуатацияләүне диагностикалау приборларын һәм чараларын эшләү һәм кертү.

Юлларның һәм юл корылмаларының сакланышын тээмин итү өчен куркыныч, зур габаритлы һәм авыр йөкләр ташуны контрольдә тоту буенча нәтижәле чаралар системасын эшләргә һәм юл челтәрен үлчәү контроле пунктлары белән тээмин итәргә кирәк.

Бу өлкәдә тизйөрешле хәрәкәт режимнарына, машина йөртүчеләрнең һәм пассажирларның куркынычсызлык каешларын һәм мотошлемнарны куллануға контрольне көчәйтү, исерек яисә наркотиктан исергән хәлдә машина йөртүчеләрне ачыклау буенча бурычлар өстенлекле булып тора.

Тулаем алганда, контроль-күзэтчелек органнарының юл хәрәкәте буенча эшен камилләштерү түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- хәрәкәт куркынычсызлыгы өлкәсендә контроль һәм күзэтчелек системасын камилләштерү буенча норматив-хокукый һәм оештыру документларын эшләү һәм раслау;

- ЮХИДИ бердәм мэгълүмати-эзләү системасын кертү;

- автотранспорт чаралары хәрәкәтен мониторинглау һәм анализлау системасын оештыру, транспорт хәрәкәте тыгыз участкаларны, концентрация урыннарын ачыклау;

- кышкы чорда юлларны карап тотуны оештыруны, контрольдә тотуны һәм техник тээмин итүне камилләштерү;

- дәүләт техник карау станцияләре контроллерларын эзерләү һәм янадан эзерләү программасын эшләү һәм тормышка ашыру;

- социаль мәсьәләләрне хәл итү (ЮХИДИ хезмәткәрләре өчен торак төзү һәм сатып алу, ЮХИДИ ветераннарына матди ярдәм күрсәтү һ. б.)

Хезмәткәрләренң контроль-күзэтчелек эшчәнлегенә нәтижәлелеге аларның техник тээмин ителеше дәрәжәсенә бәйле.

5 проект. Фәнни-тикшеренү һәм тәҗрибә-конструкторлык эшләре

Программа чараларын тормышка ашыруның югары нәтижәлелегенә ирешү һәм юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү буенча эш сыйфатын арттыру өчен юл хәрәкәте иминлеге системасының бөтен эшчәнлегенә юл хәрәкәтен оештыру турында ин заманча белемнәргә һәм юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү эшен камилләштерү, юл челтәрен формалаштыру, транспорт хәрәкәте иминлеге һәм башка белем өлкәләре арасында үзара бәйләнешкә нигезләнәргә тиеш.

Юл хэрэкэте иминлеге буенча фәнни тикшеренүләр гамәли булып тора. Алар юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмауда яки аларның санын киметүдә нәтижәле булырга мөмкин, дип санала. Әгәр дә юл-транспорт һәлакәтләре мөһим социаль-икътисадыи проблема дип танылмаса, фәнни тикшеренүләрне аклау кыенрак булып иде.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, фәнни тикшеренүләрнең беренче максаты юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмау түгел, ә белем алу. Әмма бу белемнәр юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмауда әһәмиятле булырга мөмкин. Ничек кенә булмасын, шуны ышанып әйтәргә була: фәнни тикшеренүләрнең сыйфаты югарырак булган саен, аның карарлар кабул итүгә йогынтысы зуррак.

Бу өлкәдә фәнни-тикшеренү эшләренең нигезе булып, мәсәлән, түбәндәгеләр тора:

- аеруча авыр нәтижеләргә китергән юл-транспорт һәлакәтләренең сәбәпләрен комплекслы тикшерү;

- юл-транспорт һәлакәтләренең торышы һәм проблемалары мониторингы;

- ижтимагый фикер мониторингы;

- юл-транспорт һәлакәтләре күрсәткечләрен дөүләт исәбенә алу системасын камилләштерү буенча методик рекомендацияләр эшләү;

- юл хэрэкэте кагыйдәләрен бозучы машина йөртүчеләрне янадан эзерләү буенча укыту-программа документациясен эшләү;

- авто/транспорт чараларын йөртүчеләрен эзерләүче укытучыларның квалификациясен күтәрү буенча уку-укыту планнарын һәм программаларын эшләү;

- автотранспорт чараларын йөртүчеләрне эзерләүнен инновацион технологияләрен эшләү;

- хәзерге вакытта психологик аспектларны исәпкә алмыйча, жәмгыять эшчәнлегенә бер генә өлкәсендә дә нәтижеләргә ирешеп булмый.

Юл хэрэкэте өлкәсе дә искәрмә булып тормый, аның уңышы күп очракта кешегә, аның осталыгына, күнекмәләренә, психика үзенчәлекләренә һәм халәтенә бәйле. Барлык юл-транспорт һәлакәтләренең 3/4 транспорт чараларын йөртүчеләр гаебе белән, аларның табигый яки хезмәт эшчәнлегә барышында алынган психофизиологик сыйфатларына, агымдагы психик яки физик халәте бозылуга, психик эшчәнлек процессында тоткарлыкларга бәйле хаталары нәтижәсендә килеп чыга.

Транспортта аварияне киметүгә юнәлдерелгән иң нәтижәле чараларның берсе – йөртүче һөнәренә кандидатларны да, аларның эш үзенчәлекләрен билгеләгәндә (такси, автобуслар, йөк транспорты, куркыныч яки аеруча кыйммәтле йөк ташу, еракка ташу һ.б.) машина йөртүчеләрне дә психофизиологик сайлап алу. Галимнәр тарафыннан машина йөртүче өчен һөнәри яктан мөһим булган сыйфатлар ачыкланган, аларга шөгыйльләнәп ирешеп булмый, компенсацияләми һәм аларның булмавы машина йөртүче булу мөмкинлеген шик астына куя. Алдынгы автомобиль илләренең транспорт психологлары бәяләвенчә, психофизиологик сайлап алуны кертү юл-транспорт һәлакәтләре санын 20%ка киметәргә мөмкин.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, гамәлдәге кадрлар агентлыклары инде хәзер үк персональны, шул исәптән машина йөртүчеләрне сайлау буенча хезмәт тәкъдим итә. Шулай ук вакытта алар психологик портрет төзү белән генә чикләнәләр, бу машина йөртүчеләр өчен житәрлек түгел, чөнки безне, барыннан да элек, аның командада нинди булуы түгел, ә юл-транспорт һәлакәтенә элэгү ешлыгы кызыксындыра.

Эшкә урнашканда психодиагностика кертү шулай ук уңай фактор булып тора, ул машина йөртүчеләрнең жаваплылыгын һәм дисциплинасын арттыра, кадрлар агымын киметә, бу юл-транспорт һәлакәтләрендә чагылыш тапмый калмый.

3. ПРОГРАММАНЫ ФИНАНСЛАУ

Программаны финанслауның гомуми күләме 300 мең сум тәшкил итә.

Муниципаль бюджетлардан финанслар белән идарә итүче - авыл жирлеге Башлыгы, район Башлыгы.

Элеге финанслау күләмнәре тиешле финанс елына бюджетларны формалаштырганда төгәлләштерелергә тиеш.

Моннан тыш, мөмкинлек булган саен район бюджеты акчалары, максатчан һәм ирекле иганәләр жәлеп ителәчәк.

4. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ МЕХАНИЗМНАРЫ

Элеге Программа «2018-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасын алга таба үстерү, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «2013-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасы концепциясен раслау турында» 2012 елның 27 октябрдәге 1995-р номерлы күрсәтмәсен, шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2013 елга «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» республика максатчан программасын раслау турында» 2012 елның 29 октябрдәге 911 номерлы карарын гамәлгә ашыру булып тора һәм ул Россия Федерациясе Граждан кодексы, «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру турында» 2005 елның 21 июлдәге 94-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ХУЖАЛАРЫНЫҢ ГРАЖДАНЛЫК ЖАВАПЛИЛЫГЫН ИМИНИЯТЛӘШТЕРҮ

Зыян күрүчеләр транспорт чараларынан файдаланганда, аларның тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә китерелгән зыянны каплау хокукларын яклау максатында, күрсәтелгән федераль закон белән транспорт чаралары хужаларының гражданлык жаваплылыгын мәжбүри иминиятләштерүнең (алга таба - мәжбүри иминиятләштерү) хокукый, икътисадый һәм оештыру нигезләре билгеләнә.

Мәжбүри иминиятләштерүнең төп принциплары булып тора:

- күрсәтелгән федераль законда билгеләнгән чикләрдә зыян күрүчеләрнең тормышына, сәламәтлегенә яисә мөлкәтенә китерелгән зыянны каплау гарантиясе;
- транспорт чаралары хужаларының гражданлык жаваплылыгын иминиятләштерүнең гомуми һәм мәжбүри булуы;
- Россия Федерациясе территориясендә күрсәтелгән Федераль закон белән билгеләнгән гражданлык жаваплылыгын иминиятләштерү бурычын үтәмәгән транспорт чараларын кулланмау, транспорт чаралары хужаларының юл хәрәкәте иминлеген арттыруда икътисадый кызыксынуы.

Транспорт чаралары хужалары элеге Федераль законда билгеләнгән шартларда, тәртиптә һәм аның нигезендә иминиятләүчеләр сыйфатында транспорт чараларынан файдаланганда башка затларның тормышына, сәламәтлегенә яки мөлкәтенә зыян килү нәтижәсендә килеп чыгарга мөмкин булган гражданлык жаваплылыгын үз хисабына иминиятләштерергә тиеш.

Мәжбүри иминият килешүе төзелә торган шартлар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан чыгарыла торган мәжбүри иминиятләштерү кагыйдәләрендә булган мәжбүри иминият шартнамәсенә типлаштырылган шартларына туры килергә тиеш.

Транспорт чарасы хужасының Россия Федерациясе территориясендә транспорт чарасыннан файдаланганда зыян күрүчеләрнең тормышына, сәламәтлегенә яисә мөлкәтенә зыян килү аркасында барлыкка килгән йөкләмәләр буенча гражданлык жаваплылыгы куркынычы белән бәйлә мөлкәт мәнфәгатьләре мәжбүри иминият объекты булып тора.

Транспорт чаралары хужалары тарафыннан мәжбүри иминиятләштерү мәжбүри иминият шартнамәләре төзү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Мәжбүри иминият шартнамәләрендә транспорт чаралары хужаларының гражданлык жаваплылыгы иминиятләштерелгән транспорт чаралары күрсәтелә.

Мәжбүри иминият килешүе буенча транспорт чарасы хужасының, шулай ук транспорт чарасын законлы нигездә файдаланучы башка кешенең граждан жаваплылыгы иминиятләнә.

Мәжбүри иминият шартнамәсе төзегәндә, иминиятче иминиятләүчегә иминият полисы һәм дәүләт үрнәгендәге махсус билге тапшыра. Мәжбүри иминиятне гамәлгә ашыруны раслаучы документ булып иминият полисы тора.

Зыян күрүчеләр таләбе буенча компенсация түләүләре гамәлгә кую документлары нигезендә һәм 2002 елның 25 апрелендәге 40-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә эшләүче иминиятчеләрнең һөнәри берләшмәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Зыян күрүчеләр һәм иминиятчеләрнең һөнәри берләшмәсе арасындагы компенсация түләүләре уңаеннан мөнәсәбәтләрдә аналогия буенча мәжбүри иминият шартнамәсе буенча файда алучы белән иминиятләштерүче арасындагы мөнәсәбәтләр өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән кагыйдәләр кулланыла. Тиешле нигезләмәләр Федераль законда башкасы каралмаганга һәм мондый мөнәсәбәтләрнең асылынан башкасы килеп чыкмаганга кулланыла. Шулай ук вакытта күрсәтелгән компенсация түләүләре иминиятче һәм (яки) зыян өчен жаваплы зат тарафыннан китерелгән зыянны өлешчә каплауга тигез суммага кими.

Транспорт чаралары хужаларының иминиятләштерү буенча күрсәтелгән Федераль закон белән билгеләнгән бурычларын үтәүне контрольдә тоту милиция тарафыннан транспорт чараларын теркәү, Дәүләт техник күзәтүен оештырганда һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тоту өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашырганда, шулай ук юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә норматив хокукый актларны теркәгәндә башкарыла. Транспорт чарасын йөртүченең үзе белән мәжбүри иминият полисы булырга һәм аны тикшерү өчен Россия Федерациясе законнары нигезендә вәкаләтле милиция хезмәткәрләренә тапшырырга тиеш.

Россия Федерациясе территориясендә әлеге Федераль закон белән билгеләнгән гражданлык жаваплылыгын иминиятләү буенча йөкләмәне үтәмәгән транспорт чараларын файдалану тыела. Күрсәтелгән транспорт чараларына карата дәүләт техник каравы һәм теркәве үткәрелми.

6. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ НӘТИЖӘЛЕЛЕГЕН БӘЯЛӘУ ҺӘМ СОЦИАЛЬ-ИКТИСАДЫЙ НӘТИЖӘЛӘРЕ

Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегә юлларында аварияләр һәм юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучылар саны кимү, юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү белән идарә итү системасын, юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләү буенча дәүләт сәясәтен камилләштерү, транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион куркынычсызлыгын арттыру, Калмия авыл жирлегендә юл хәрәкәтен оештыруны камилләштерү, юл челтәрендә имин хәрәкәт шартларын тәмин итү, юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү, юл хәрәкәтендә катнашучылар өчен оператив радиоэлемтә булдыру һәм госпитальгә кадәрге этапта юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ярдәм күрсәтү сыйфатын күтәрү көтелә.

Күпчелек очракта алынган нәтижәләргә нинди дә булса дәрәжәдә теоретик нигез бирү дә шулай ук авыр. Бигрәк тә оештыру чараларының юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышы моделенә йогынтысы аз өйрәнелгән. Һәм моның үрнәге булып жәяүлеләр юллары тора. Бу чара нәтижәсендә юл-транспорт һәлакәтләре санындагы нинди дә булса үзгәрешне исбатлау авыр. Хәтта жәяүлеләр юлы саны артса да, бу жәяүлеләрнең барысы да алардан файдаланачак, ә автомобильчеләр тизлекне алар янында киметчәк дигән сүз түгел. Мондый чаралар буенча, бәлки, юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышы модельләренә башка үзгәрешләре буенча булган материалларда бушлыklar бар. Шуңа күрә китерелгән аңлатмалар шактый дәрәжәдә булырга мөмкин, әмма алар мөмкин булган, ләкин документлаштырылмаган аңлатмалар турында гипотезлар гына.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 1998 елның 4 декабрдәгә 1441 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясе автомобиль юлларының озынлыгы, техник торышы буенча юл хәрәкәте иминлегә күрсәткечләрен дәүләт исәбенә алу кагыйдәләре нигезендә юл-транспорт һәлакәтләре торышын бәяләненең түбәндәгә индикаторларын дәүләт исәбенә алу гамәлгә ашырыла:

- хәрәкәт составы туктап тору өчен мәйданчыклар, шул исәптән туклану, сәүдә, ашыгыч медицина ярдәме һәм жир катламыннан читтә урнашкан автотранспорт тукталышларының башка урыннарында ял итү һәм кыска вакытлы тукталыш өчен мәйданчыклар саны;

- тротуарлар һәм каты өслекле жәяүлеләр юллары озынлыгы;

- автобус тукталышлары саны;

- бер дәрәжәдә тоташу һәм киселешү урыннары саны (гади жиһазландырылмаган тоташулар һәм киселешләр, өлешчә каналларга бүленгән тоташулар һәм икенче дәрәжәле юлда юнәлдерелгән утраулар белән киселешләр, тулысынча каналларга бүленгән киселешләр һәм ике юлда да юнәлдерелгән утраулар белән тоташулар, божралы киселешләр);

- төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры китереп урнаштырылган каты өслекле (капиталь, жинеләйтелгән һәм күчеш) төп юлга чыгу һәм керү урыннары саны;

- барлык типтагы күчмә-тизлек полосалары, шул исәптән чөйсыман, параллель, бүленү полосасы белән параллель, параллель булмаган яки кәкре сызыклы полосалар саны;

- кытыршы өслекле юл катламнарының озынлыгы (макро- һәм микрокытыршылыкны тәмин итүче сайланган гранулометрик состав белән юл катламының беренче өслеген эшкәртү);

- ныгытылган юл читләре (сул һәм уң як), шул исәптән асфальтобетон, цемент-бетон, таш материаллар белән, үләннәр чәчеп ныгытылган юл читләренең озынлыгы;

- барьер һәм парапет тибындагы коймалар озынлыгы (төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә беренче төркем коймалары);

- сигнал баганалары саны;

- ясалма корымаларда һәм бордюр ташларында отбойлы брусның югары тәгәрмәче озынлыгы;

- горизонталь (юл өслегенә төшерелә торган линияләр, язулар, уklar һәм башка билгеләмәләр) һәм вертикаль (күперләр, юлүткәргечләр, парапетлар, киртәләр, бордюрлар һәм башка юл корымалары һәм юл элементларына төшерелә торган линияләр һәм билгеләмәләр) булу;

- расланган дислокация нигезендә юл билгеләре һәм күрсәткечләр саны;

- стационар яктырту жайланмалары саны;

- төрле дәрәжәләрдә жәяүлеләр кичүе саны;

- тимер юллар һәм хисап бирүче оешма балансында булган автомобиль юллары кисешкән урыннарда төрле дәрәжәдә транспорт развязкалары саны;

- машина йөртүчеләрне эзерләү сыйфаты һәм башка юл хәрәкәтендә катнашучыларның юлларда үз-үзләрен тотышы культурасы;

- отвод полосасында һәм юл буе полосасында сервис объектлары саны (автозаправка станцияләре, мотельләр, кемпинглар, техник хезмәт күрсәтү станцияләре, башка сервис объектлары);

- Россия Федерациясе автомобиль юлларында юл-транспорт һәлакәтләрен исәпкә алу һәм анализлау кагыйдәләре нигезендә ачыкланган юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе участкалары саны;

- юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе участкаларын бетерү өчен юл эшләре башкарылган участкалар саны;

- юридик һәм физик затларныкы булган трамвай һәм троллейбуслар саны;

- юлларның сыйфаты һәм аларның кулланучылар шартларына туры килүе.

Юл-транспорт һәлакәтләренең гомумиләштерелгән индикатив күрсәткечләре сыйфатында кабул ителә:

- 1 кв.м. мәйданда гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы, километрларда;

- асфальт-бетон өслекле юлларның гомуми файдаланудагы юлларның гомуми озынлыгына нисбәте; %ларда;

- асфальт-бетон өслекле юллар белән гомуми файдаланудагы юллар челтәренә кадәр элемтәсе булмаган торак пунктларның чагыштырма зурлыгы, процентларда,

- авыл хужалыгы предприятиеләренә үзәк утарлары;

- калган торак пунктлар.

Әлеге программаны тормышка ашыру нәтижәсендә көтелә:

- районда юллардагы аварияләргә киметү һәм ел саен юл-транспорт һәлакәтләренә индикатив күрсәткечләргә киметү, бу, һичшиксез, юл-транспорт һәлакәтләренә гомуми саны картинасында чагылыш табачак:

- юл-транспорт һәлакәтләргә нәтижәсендә жәрәхәт алуучылар һәм һәлак булуучылар саны, нәтижәләргә авырлыгы;

- юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә дөүләт идарәсе системасын һәм юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дөүләт сәясәтен камилләштерү;

- транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион иминлеген арттыру;

- шәһәрдә юл хәрәкәтен оештыруны камилләштерү;

- юлларда имин хәрәкәт шартларын тәмин итү;

- юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү;

- хәрәкәттә катнашучылар өчен оператив радиоэлемент системасын булдыру һәм юл-транспорт һәлакәтләргә зыян күрүчеләргә госпитальгә кадәргә этапта ярдәм күрсәтү сыйфатын күтәрү

Башка чыганаclar: банкларның максатчан кредитлары, программаны тормышка ашыруда катнашучыларның взнослары, фондлар һәм ижтимагый оешмалар акчалары, эшмәкәрлек структуралары чаралары, иганәче чаралары һ.б.

2021-2023 елларга Калмия авыл җирлеге буенча юл хәрәкәте иминлеген арттыру программасы

№	Объектларның исеме	Егәрлек	Финанслау чыганақлары			Искәрмә
			Җирле бюджет, мең сумда			
			2021	2022	2023	
1	Поселок эчендәге юлларны тәзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү:		100,0	95,0	100,0	
1.1	Юлларны ремонтлау Калмия авылы, Ахметов урамы	150м	100,0	-	-	
1.2	Юлларны ремонтлау, Калмия авылы, Усманов урамы	150м		95,0		
1.3	Юлларны ремонтлау,(щебенка салу) Калмия авылы, Усманов урамы	150м			100,0	
2.	Җирлекнең торак пунктларында тукталыш павильоннары урнаштыру					
3	Җирлектәге гомуми белем бирү учреждениеләре каршындагы балалар автомобиль майданчықлары:		-	-	-	
4	«Ясалма тигезсезлек» урнаштыру:		-	-	-	
5.	Юлларның машиналар йөрү өлешендә разметка:		-	-	-	
6.	Авил җирлегендә юл билгеләре кую		-	5	-	
6.1	Малтабар авылы			5		
7.	Юл буе сервисы объектлары булган участокларда юлларны яктырту		-	-	-	
8.	Металл барьер киртәләр урнаштыру		-	-	-	
9.	Торак пунктларда юл хәрәкәтен оештыру проекты		-	-	-	
	Барлығы:		100,0	100,0	100,0	

Программаны финанслауның гомуми күләме 300 мең сум тәшкил итә. Муниципаль бюджетлардан финанслар белән идарә итүче-авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе, район Башкарма комитеты җитәкчесе. Әлеге финанслау күләмнәре тиешле финанс елына бюджетларны формалаштырганда төгәлләштерелергә тиеш. Моннан тыш, мөмкин булган саен район бюджеты акчалары, максатчан һәм ирекле иганәләр җәлеп ителәчәк.